

Policy

Policy för fordon i Älmhults kommun

Dnr KS 2018/79

Dokumentinformation

Fastställt av Kommunstyrelsen, 2018-06-05 § 114

Gäller från och med 2018-06-05

Implementeras av Älmhults kommun

Framtaget av Cecilia Axelsson, miljöstrateg, Utvecklingsenheten

Syfte

Fordonspolicyn syftar till att styra mot:

- 100 % fossilbränslefri fordonsflotta 2025.
- Kostnadseffektivt användande av kommunens fordon.
- God tillgänglighet till fordon med hög standard gällande trafiksäkerhet och arbetsmiljö.

Fordonspolicyn anger övergripande inriktning för upphandling och inköp av fordon i Älmhults kommun. Riktlinjerna behandlar ansvar, upphandling, inköp och utfasning av fordon, samt uppföljningsrutiner. Mer detaljerade instruktioner kring hantering och skötsel av fordon ska finnas i en handhavanderutin för fordon.

Utgångspunkter

Utifrån kommunens mål om en fossilbränslefri kommun och viljan att ha en trafiksäker och kostnadseffektiv fordonsflotta är fordonsriktlinjernas utgångspunkter följande:

- Anställdas behov av transport ska tillgodoses på det mest optimala sättet utifrån miljö, ekonomi, arbetsmiljö och tid. Det kan lösas genom ägande, leasing, korttidshyra, bilpool i intern alternativt extern regi eller genom ett alternativt transportsätt. Förvaltningsöverskridande lösningar är att föredra framför strikt förvaltningsspecifika.
- Uppföljningsmetoder av fordonshantering, kostnader samt miljöeffekter ska utvecklas för att säkerställa ständiga förbättringar.
- Älmhults kommun ska arbeta för att minimera kostnaden för införskaffning, ägande och avyttring av fordon samt samtidigt maximera nyttan av kommunens fordonsflotta.
- Antalet fordon (exklusive cyklar) ska minska utan att verksamhetens funktioner påverkas.
- Fordonets utrustning ska vara kostnadseffektiv och anpassad till verksamhetens behov. Särskild hänsyn ska tas till fordonets bränsleekonomi (förbrukning/mil, kostnad/ mil) och tillgänglighet till service.

Omfattning

Fordonsriktlinjerna omfattar alla nämnder, styrelser och helägda bolag inom Älmhults kommun. Med begreppet fordon avses i denna text besiktningsskyldiga fordon som omfattas av löpande besiktning enligt fordonsförordningen (SFS 2009:211).

Roller och ansvar

Användare och beställare av fordon i kommunens verksamhet har ansvar att följa riktlinjen. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för riktlinjernas efterlevnad.

Fordonsansvaret delegeras i fyra nivåer:

1. Strategiskt fordonsansvar

Kommunen ska ha en eller flera funktioner som har ett övergripande ansvar för fordonsflottan och bilpoolen.

Ansvaret innebär en övergripande kunskap kring hur kommunens fordonsflotta används. Det innebär även arbete med att stötta kommunens verksamheter i att hitta de bästa fordons/transportlösningarna utifrån geografisk placering, tillgång till tankställen, verksamhetens behov, möjliga samordningsvinster med andra kommunala verksamheter, dagliga och årliga körsträckor mm.

2. Fordonsansvar på förvaltningsnivå – en funktion per förvaltning

Varje förvaltning inom kommunen har en person utsedd som har det operativa och ekonomiska ansvaret för förvaltningens fordon, exempelvis utfasning av fordon, avslut av leasingavtal samt anskaffning av nya bilar.

3. Praktiskt fordonsansvar – en funktion per avdelning/verksamhet

Den praktiskt fordonsansvarige är den som löpande ansvarar för fordonets skötsel och handhavande, exempelvis däckbyte, service, skadeanmälan, tvätt, besiktning, bilvård och skador.

4. Användarens ansvar

Användaren ansvarar för den dagliga driften och körsäkerhet.

Uppföljning och revidering

Kommunstyrelsen ansvarar för att följa upp och revidera riktlinjerna.

Årlig uppföljning ska göras av antal nyinköpta fordon i olika fordonskategorier, drivmedelsförbrukning, nyttjandegrad, körsträckor samt total kostnad för fordonsflottan.

För att möjliggöra uppföljning av fordonsflottans effektivitet och klimatpåverkan ska alla personbilar, minibussar och lätta lastbilar utrustas med system för automatisk rapportering av körsträckor och förbrukning av drivmedel.

Upphandling

Vid upphandling av fordon ska:

- Kommunens miljökrav på drivmedel följas.
- Utvärderingen grundas på fordonets livscykelkostnader.
- Förvaltningarna i behov av fordon delta i en referensgrupp för upphandling av fordon.

Kommunstyrelsen ansvarar för att upphandlingsunderlaget för fordon har tillräcklig bredd, gällande antal modeller, så att kommunens olika verksamhetskrav kan tillgodoses.

Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskrav på minst basnivå ska ställas vid upphandling. Undantag gäller för bensinbilar där kravet är max 120 g CO₂ per km.

Inköp

Inför varje köp av ett nytt fordon ska beställaren:

1. Analysera behovet som fordonet ska fylla, och vilken typ av fordon som behövs.
2. Analysera om behovet av transport kan lösas med andra färdmedel (ex. cykel), bättre utnyttjande av befintliga fordon eller genom att verksamheten delar bil med andra i en intern eller extern bilpool. Är transportbehovet för det tänkta fordonet mindre än 1500 mil per år ska en bilpoolslösning övervägas.

Kommunens krav på miljö och säkerhet ska följas, se rubrik Miljökrav och Säkerhetskrav.

Fyrhjulsdrivna fordon bör undvikas men kan vara motiverat om särskilda krav på framkomlighet eller dragförmåga finns.

Kommunens fordon under 3,5 ton ska köpas eller leasas endast enligt kommunens ramavtal för fordon. Fordon tyngre än 3,5 ton samt arbetsmaskiner upphandlas separat enligt behov.

Miljökrav

Däck

Däck som kommer att säljas till upphandlande myndigheter under avtalsperioden, inkl. ev. förlängningar ska inte innehålla kemiska ämnen som omfattas av REACH, bilagorna XIV och XVII.

Slitbanegummit i vinterdäck, somnardäck till personbilar och däck till lastbilar ska vara fritt från märkningspliktig olja enligt EU:s klassificerings- och märkningsdirektiv 67/548/EEC.

Ämnen som återfinns i Kemikalieinspektionens Prioriteringsguide (PRIO) för utfasningsämnen begränsas i varor och material som används inom ramen för avtalet.

Ämnen som listas i EU:s kandidatförteckning över ämnen med särskilt farliga egenskaper begränsas varor och material som används inom ramen för avtalet.

Drivmedel

Kommunen kan inte ställa krav på att ett enda drivmedel ska användas för alla fordon. I vissa fall är kraven på fordonen oförenliga med marknadsutbudet för det aktuella drivmedlet och i andra fall är inte infrastrukturen tillräckligt utbyggd. Därför ska nedanstående prioriteringslista användas vid val av fordon.

Personbilar och lätta lastbilar:

1. Biogas eller el
2. Andra förnybara drivmedel
3. Laddhybrid¹

Vid nyanskaffning av tunga lastbilar gäller följande drivmedelsprioritering:

1. Biogas
2. Andra förnybara drivmedel

Om ingen av fordonstyperna i ovanstående kategorier går att välja på grund av teknik, infrastruktur, orimliga kostnader eller att marknadsutbudet inte motsvarar behoven, kan i andra hand fossildrivna fordon (inklusive elhybrid¹) väljas. Inköp av fossildrivna personbilar eller lätta lastbilar² ska föregås av samråd med förvaltningschef och beslut i Kommunstyrelsen. Valet ska motiveras skriftligt.

Säkerhetskrav

Samtliga fordon som Älmhults kommun äger ska vara trygga och trafiksäkra. Alla personbilar ska uppfylla kraven för minst 5 stjärnor vid provning enligt Euro NCAP³ eller intyg från fordonstillverkaren om att de uppfyller motsvarande krav.

Personbilar bör bytas ut efter max 4 år. Av säkerhetsskäl prioriteras personbilar av mellanklass storlek. Fyrhjulsdraft och/eller bil med högre markfrigång kan motiveras när behovet av resor är på mindre vägar i terräng eller på landsbygd.

Älmhults kommuns fordon skall uppfylla säkerhets- och arbetsmiljökrav enligt Bilaga 1. Krav kring utryckningsfordon behandlas separat.

Krav på arbetsmiljö

Arbetsmiljöaspekten ska beaktas vid val av fordon. Vissa verksamheter har behov av fordon med högre insteg av arbetsmiljöskäl. Detta bör beaktas i samband med framtagande av kravspecifikation och gärna samordnas med personalenheten.

Älmhults kommuns fordon skall uppfylla säkerhets- och arbetsmiljökrav enligt Bilaga 1: Grundläggande krav på arbetsmiljö och säkerhet.

Profilering

Tjänstefordon ska vara tydligt märkta med kommunlogotyp och därmed vara ett synligt varumärke utåt. Miljöbilsklassade fordon ska vara märkta med ytterligare dekorelement enligt den grafiska profilen.

¹ En laddhybrid, eller plug-inhybrid, har både elmotor och förbränningsmotor och kan laddas med sladd via elnätet. Den går längre sträckor på el än vad en elhybrid gör, vars batteri är mindre och som främst drivs på fossilt bränsle.

² Gäller ej lätta lastbilar avsedda att tanka biodiesel eller lätta lastbilar klass D. Klassindelning för lätta lastbilar: Klass A (liten, t ex Renault Kangoo), B (mindre mellanklass, t ex Caddy Maxi), C (mellan, t ex Renault Traffic), D stor (t ex Renault Master).

³ Euro NCAP (European New Car Assessment Programme) är ett krockprovningssystem för personbilar där fyra stjärnor är ett standardkrav som alla nya fordon måste uppfylla. Fem stjärnor ställer ännu högre säkerhetskrav.